

Vegyestartalmu hetilap. — A megyei közigazgatási bizottság közlönye.

Megjelen: hetenkint egyszer, csütörtökön.	Egész évre 6 ft. Félévre 3 ft. Negyed évre 1 ft. 50 kr.	Hirdetések díjai: a háromhasábos petitors első hirdetésnél 4 kr., többszörinél 3 kr. Kincstári illeték minden egyes beigtatásért 30 kr.
Szerkesztői iroda: Pleitz Fer. Pál könyvnyomdájában Nagy-Becskerek.	Előfizetési feltételek: utóbbiak a kincstári illetékekkel együtt 1 ft. 50 krral számítva — minden nyelven felvételnek a kiadóhivatalban. Kértek az ígátványokkal együtt legelőbb szerda reggeli 10 óráig beküldeni, mivel azok különben tekintetbe nem vétethetnek.	Kiadóhivatal: Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája Nagy-Becskerek, hova az előfizetési pénzek és ígátványok küldendők.

Előfizetési felhívás

„Torontál”
1880. évi 1-ső negyedére.

Tisztelettel felkérjük előfizetőinket, hogy megrendeléseiket minél előbb megtenni sziveskedjenek, hogy a lap pontos szétküldésében fennakadás ne történjen.

Az előfizetési pénzek egyszerű póstautalványnyal a „Torontál” kiadóhivatalához (Pleitz Fer. Pál könyvnyomdájában) czimzendők.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 6 ft. — kr.
Fél évre . . . 3 ft. — kr.
Negyed évre . . 1 ft. 50 kr.

Nagy-Becskerek, 1879. évi december 18-án.

A „Torontál” kiadóhivatala.

Nagy-Becskerek, decz. 24-én.

Azon mozgalmak, melyek legutóbbi időben a nemzeti ipar emelésére megindultak, s azon szorgalom és buzgóság, melylyel nemzetünk legkiválóbb férfiai törekednek a már csaknem végüliesre jutott magyar iparost ismét talpra állítani: sokkal fontosabb mozzanatot képezik a művelődés terén rohamosan haladó nemzeti életnek, minthogy ne tartanók mi is kötelességünknek kifejezést adni, s rá mutatni a hibákra, melyek elhárítása okvetlen szükséges.

A legnagyobb készséggel elismerjük, hogy az ipar fejlesztésére irányult törekvések a legnemesebb szándékból eredtek, s hogy az iparvédegyetek életbeléptetésének eszméje is iparosaink ügyét

minden áron előmozdítani kívánó hazafias kebelből származott. Elismerjük mind ezt és halásak is vagyunk érte, mert a jóakaratu törekvés, a szándék, meglevő bajokon segíteni, már magában rejti az üdvös reformok életbelépésének csiráját, s ha a jó szándék a nép kebelében kellő visszhangra talál, némileg biztosít is a sikerről.

Amde ezen intéző körök vezérferfiái, kik belátták, hogy hazánk és nemzetünk felvirágzás megköveteli legelső sorban az ipar fejlődését, nem ismerik tökéletesen iparosaink helyzetét, s saját maga szempontjukból indulva ki, oly intézkedésekkel iparkodnak a bajokon segíteni, melyek célravezető lehetnek más nemzeteknél, hol az általános műveltség sokkal magasabb fokot áll mint nálunk, hol az iparos osztály nemcsak hogy nincs tudatában magas hivatásának, hanem még — sajnos, de való — nagyon is kezdetleges forgalommal bír arról.

Mert tekintünk csak körül iparosaink közt s azonnal látni fogjuk, hogy ezek iránt a nálunk úgy nevezett „intelligens osztály” igen elfogult nézetekkel viseltetik.

Először is nálunk mindenki született diplomatának, vagy legalább is kintő politikusként véli magát és ezen nézet ép oly elterjedést nyert a legmagasabb mint a legalsóbb körökben.

Mindenki kiváló szeretettel foglalkozik a magas politikával és erre magát hivatva is érzi. A különféle politikai nézetek pedig nem szorítkoznak nálunk csupán csak az eszmék kieserlésére, hanem átvitelnek ezek a magánéletbe, és épen iparosaink körében szüli meg ez káros következményeit, mert azok, kiknek egyedüli hivatásuk volna az iparnak gyümölcsöző terén vállaltva törekedni a tökéletesedésre, politikai nézetkülönbségük egymás ellen előbb ellenszenvet később pedig szakadást idéz elő.

Nem is akarjuk azt különösen hangsúlyozni, hogy legtöbb esetben a vitás kérdéseket sem egyik s másik fél nem fogja fel helyesen, — sőt többet mondanak — nem képesek felfogni helyesen, mert nincs meg bennök az ily kérdések alapos megvitatásához okvetlen szükséges

előképzettség. De honnan is vették volna ezen előképzettséget? Az valóban intelligens osztálybeli ember gyermekét, ha ez nem tanul elég szorgalommal, azzal ijeszti, hogy mesterségre adja. A mesterember gyermeke előtt mindig azt hangoztatja; „tanulj, légy mesterember, s légy különb ember apádnál.” Tehát az ury osztály (érte a kabátos embe- reket) a legnagyobb büntetésnek tartja azt, hogy gyermeke mesterember legyen s ez okból ezzel ijeszgeti őt.

A mesterember pedig csupa urhatnamságból nincs meglegedve társadalmi állásával; — gyermekéből „urat” akar csinálni s nem gondolja meg, hogy az ury külsin igen gyakran a legnagyobb nyomort takarja s hogy egy tisztességes mesterembernek mindenkor van legalább is annyi jövedelme, — mint a tisztviselőkének.

Végre a parasztember marad még hátra, kiből ha meg van a törekvés gyermekéből embert nevelni, ki a társadalmi életben valamivel magasabban álljon atyjánál, — oda adja gyermekét 12—14 éves korában inasnak, mert belátja, hogy a libapásztorokodás és ürgfogdozásból gyermeke jövőjét meg nem alapíthatja. A fiu legjobb esetben meg tanult egy keveset írni és olvasni, ez pedig ma az általános téves nézet szerint elegendő arra, hogy valaki mesterember legyen. Ki is tölti a fiu 4—5 évi tanulási idejét és meg is tanulta ezen idő alatt a majsztur ur gyermekeit ringatni, fát vágni, a gazdasszonynak a konyhában segédkezni stb. csak éppen arról nincs fogalma, mit legjobban tudnia kellene: a mesterségről.

Felszabadul tehát. Mesterségéből legjobb esetben keveset tud, írás és olvasási ismereteit, melyek mégis vajmi csekélyek voltak, elfeledte, mint legény pedig szegény volna valamit tanulni, mert hisz már most szabad ám a leánykának is udvarolni.

Pár év múlva, — ha ugyan vár az illető annyi ideig, — iparjogot vált magának, megdől, mesterségét alig érti, egyéb tudomány pedig soha sem volt, tehát kénytelen nyomorogni. Az ilyenek aztán tele torokkal kázhozlatják

az ipart mint olyasmit, miből meg élni teljesen lehetetlen.

Pedig hát a dolog nem így áll, mert nézetünk szerint csak az ostobaság tarthat szegénynek oly foglalkozást, melyből munka által tartja fenn magát becsülettel az ember. — Az ipar pedig, ha az kellő szakértelemmel kezelik, nemcsak hogy tisztességes életmód, hanem sokkal jövedelmezőbb mint bármily hivatalnokkodás, sőt mondhatnók szabadabb és öntudatosabb is.

Azonban, hogy oly iparosaink legyenek, — kik hivatásukat és állásukat felfogni képesek, nem a védegyeteknél kell kezdenünk. Kezdjük meg magukat az iparosokat reformálni, s öntsük beléjük az öntudatot, hogy éppenséggel nem szegény mesterembernek lenni, s hogy a mesterember ma már ép oly hasznos és előkelő polgára lehet hazánknak mint bármely földesur.

Nevelni kell tehát az iparost, hogy képes legyen hivatásának minden tekintetben megfelelni, s csak akkor léptethetünk más intézkedéseket életbe, ha már iparosainkba bele oltottuk az életrevalóságot.

Övintézkedések az árviz ellen.

Péchy közmunka- és közlekedési miniszter a következő körrendeletet intézte az érdekelte megyék közönségéhez:

A hozzám beérkezett távirati értesítések szerint a felső Tisza, Szamos s Bodrog vízgyűjtő területein rendkívüli hőtömegek felgyűltek, a melyeknek olvadása, magas teli árvizet eredményezhet, a mint hogy a Körös vizállása már is szokatlan magasságra emelkedett, s a védőtöltesek megrongálásával pusztító áradásokat okozott.

Mindezen körülmények intő jelül szolgálhatnak arra nézve, hogy a bekövetkező árviz elleni védelem szempontjából a kellő övintézkedések késedelem nélkül megtéessenek.

Folyó évi január 28-án az illető megyék hatóságaihoz intézett körrendeletben részletes utasításokat adtam ugyan már az árvizveszély lehető elhárítása céljából a kellő övintézkedések megtétele iránt; tekintve azonban a múlt tavaszi árvizek alkalmával vizsomorú tapasztalatokat, midőn az eddigi időjárás

TÁRCZA.

Kint a majdnem 20 foknyi csikorgó hideg zuzzal borít mindent, bent a szobában jótévő meleget áraszt az öröktűzű kályha. Az ablakra belülről lenge párák, kívül zúzos fagy rakódnak. A pamlogon félig ülve, félig heverve a melegség élvezete mellett szépen lehet tanulmányozni, hogyan képződik az izlandi zuzmóhoz hasonló jégvirág. Előbb csak a táblák szegletén mutatkozik azután tovább az üveg- lap közepéig terjed. Majd olvadásnak indul, majd újra fagy; a szerint, a mint a kályha melege vagy a fagyos hideg lesz az ablak körül hatalmasabb. Erősen beburkolt alakok járnak-kelnek, majd a szának egész sora siklik tova; a hideg gyors versenyre készletti a járó-kelöket, de még gyorsabba a dérről borított csörgős szerszámú lovakat. Ma minden- kinek sietős dolga van, és a mai dolgot mindenki mosollyal arcán szivesen végezi. Ma lesz születendő a megváltó és annak minden ember, minden gyermek örül. Mindenki tudja, hogy a kis Jézus nem szokott üres kézzel születni. Mindenkinél olyasmit hoz ajándékkal a mi legkedvesebb, a mi legjobban óhajtott. Hiába, az isteni gyermek legjobban, tudja kinek mi hiányzik; ki minek örül legjobban.

De nini mily sűrűn kezd a hó hullani. A váralja-utca egyik oldaláról alig látni át a másikra, mégis mily dermesztő a hideg. A majdnem futva haladók alakjai alig vehetők ki, inkább csak a lábuk alatt csikorogva ropogó hó árulja el járásukat. Ez azután az igazi csikorgó hideg. A szánkák csengő-bongó roba- ja mind alább-alább hágy, lassanként egészen elhal. Szegény dérről fódott páriák már bizonyosan megkapák a krisztkindit ropogó

abrák alakjában. Hiába, azoknak az a legkedvesebb. Az idő is sötétebb-sötétebb lesz. A sűrű hóhelyeken át-át villannak a meggyújtott utcai lámpák. Teljesen sötét lett. — A Jézuska mindjárt megszületik. — A vaskályha igen forrón kezd sütni. Menjünk ki a szabadba.

Az utca teljesen kihalt, talán már mindenki otthon van? A hó térdig ér; ez aztán az igazi fehér karácson. A házak ablakai mondhatni fényben úsznak, azokon át a karácsonyfa gyertyái világítanak az utcára. A megyeház ablakai sötétek, a tisztviselők ma mind korábban oszlottak haza. A mai nap nem a hivatalos, ez a nap a családé, ma nem szabad senki- nek későre elmaradni. Csupán a balszárnny emeleti ablakai vannak megvilágítva; a lebecsült függönyök mögött el-haladó árnyak tűnnek föl. Ott vagy valami baj van, vagy valakit várnak. Valjon melyik az igaz a kettő közül. Az első ablaknál két női fő látszik a sötét utcára nézni, pedig itt a hónál, fagynál, s a szegény bolyongó tárczacikk irónál egyebet nem látni. Mégis úgy látszik valakire várnak. E pillanatban csörgés hallatszik, egy futó szán alakja bontakozik ki a sötétségből. — A két fő az ablakból eltűnik. — A kocsis mellett megyei huszár ül, a hátsó ülésben egy bundába burkolt alak tele hóval, tele zuzmarával. A szán tova siklik, befordul a megyeház kapuján. A kapu lámpája megvilágítja az érkezőket, a hátsó alak arca a zúz és fagy közt is kiismerszik, de már messze van köszönteni. — Tehát csak az utolsó percében érkezik. Pedig ő nem jart a krisztkindi után. Nem is hozott magával egyebet mint egy halom jegyzetet, a mit a Temes és Béga mentén írogatott össze. Hogy hol, mikor és mi lesz a teendő, hogy a megyére nézve előre látható veszedelmet ki lehessen kerülni. Ő ki a megye jólétének előmozdításában legelső, szeretett családja körébe legutolsónak érkezik. Az ő számára a

megye szeretetteljes ragaszkodása és határtalan tisztelete képezi a soha el nem fogyó karácsonyi ajándékot.

Tovább haladva föltűnik az adóhivatal, a törvényszék épülete valamennyi sötétlő ablakkal. Még Rózsa sörszarnokában és a Magyar királynál is sötétség uralkodik. Ma mindenki otthon tölti az estét. A városházának csupán három ablaka világos az emeleten, ott a város első tisztviselője íróasztalának 6 szál gyertyája világít, pedig már rég elhúzták az esteli barangsztót. Néki nincsen családja, nincs hova sietni, rokonai is az ország tulsó felében laknak. Az ő számára is elhozta a kis Jézus a mit legjobban szeret, a komoly munkát. A decemberi közgyűlés végzéseit el kell intézni; ki intézné azt el más, mint a munkában soha ki nem fáradó első tisztviselő. Valjon a Jézuska nem hozhatna már egyszer az ő számára is nem annyira valamit mint inkább valakit, egy hozzá méltó élettársat. De csit! ovatosnak kell lenni, valaki megtalálja hallani. És akkor jaj a tárczairónak. Mert hisz ő családós ember! családja több mint 20 ezer tagból áll. A ki nem hiszi, kérdezze meg a nagybecskerekieket.

A boltok megnyitva vannak; egyik főnyesebb, másik sötétebb, de még majd mind nyitva áll, talán tisztogatnak, talán számolgatnak; holnap valamennyi zárva lesz. A Weisz-féle nagy üzlet fényesen van világítva, bent a pultok fel vannak mindenféle cikkekekkel halmozva, minden rakás mellett egy-egy ember. Kint egész tömeg szegényesen de tisztán öltözött asszony áll, itt-ott köztük gyermekek. Ugy látszik mintha valakire várnának. E pillanatban fényes fogat áll meg, a hintóból egy szép nyájas galamb öszhaju tisztos matróna lép ki, a nép tisztelettel üdvözi; ő nyájasan bólint jobbra balra, mintha mind ismerőse lenne. Az udvarias gazda maga siet

ajtót nyitni. Bent azonnal mozogni kezd mindenki. Izidor úr egy vég hosszúságú lisztát vesz elő, melyről egyenként szállítja be a kint lévőket, egyik az egyik, másik a másik rakásból kap csomagot, a másik ajtón mindenki örömteljes arccal lép ki. — Ki az az úrnő, kérdézem egyik kijövőt. Az a szegények jótévedője! Ő minden szegényt jól ismer, minden- kinek tudja mije hiányzik, most mindenki olyasmit kap a mi legszükségesebb.

Rósa Ignácz étvágy gerjesztő kirakata üresen áll. Nem állhattam meg, hogy meg ne kérdezzem, mi annak az oka. Kérem mindent elvittek a városi szegények számára. Felett a megkérdezett segéd. Feltűnt, hogy Daun nagy- szerű vas-üzlete zárva van; az ajtóra az volt írva, hogy családi gyász miatt. Azonban egyik segédje azt mondta, hogy nem akartak ma semmiféle szűrő-vágó szerszámot vagy épen lánczot eladni. Ma senkinek sem szabad ilyes- mit a házhoz vinni. Konkoly péknél különös jelenet tűnt föl, a boltban a legények törülget- ték izzadt homlokukat, nyakukat, fejüket; mint nyáron a nyomtatásnál. Az üveg ajtón átlát- szott, hogy a gazda is ugyancsak törülközik. Itt ugyan ragályossá lett a melegség! De ezt már meg kell tudnom, meg is magyarázták: hogy még ma folyvást fűtöttek, az egész liszt- készletet kenyérré sütötték a városi szegények számára — — —

Oho! Tanár úr kérem! — no, — igen, — azaz hogy tudom — szemeim felnyitom, előttem a szedő gyerek állott.

Tanár úr! kérem a tárczacikket a Torontál számára.

Ejnye no miért nem jöttél már hamarabb vagy később. Már most vidd el tárczacikknek azt a mit álmodtam s tedd hozzá, hogy az olvasó közönségnek

Boldog ünnepeket kívánok!!!

az elmulnál nem csekélyebb árvizek bekövetkezésére enged következtetni, felhívom a megye közönségét, hogy a védgátak védelméről szóló 1871. évi 40. t.-cz. határozmányának saját hatáskörében a leggyorsabban és legszigorubb teljes hatályt szerezzen. — Különös figyelmébe kívánom ezáltal ajánlani a következőket:

1. A tapasztalatok kétségtelenül igazolják, hogy a védőtölteseknek az árvizek által gyakorta előforduló kiszakadása ezen töltesek laza építésén kívül különösen azoknak nem a kellő gondozásában találja legfőbb okát. Már a tavaszi árvizek elmúltával az illető folyam-mérnöki hivatalok részletes jelentései alapján a felügyeletet gyakorló megyehatóságok útján az ármentesítő társulatokat a védőtölteseknek kellő helyreállítására és védőképés állapotba való helyezésére utasítottam. Mindazáltal szükségesnek látom ismételt felhívni, hogy a felügyelet alatt álló társulatot töltesei még javítatlan szakaszainak minden rendelkezésére álló erővel haladéktalan kijavítására utasítsa.

2. Különös figyelmet kívánok fordítani a belvizek lebecsülésére szolgáló zsilipek állapotának megvizsgálására, melyek a mutatózó szükséghez képest megfelelően kijavítandók, valamint ezekkel összefüggésben a védőtöltesek azon helyeire, a melyekben a belvizek lebecsülés végett átvágtatván, újra elzárattak ugyan, de minthogy ily helyeken a töltés teste többnyire lazább, ezen töltésrészek biztosítására és védelmére különös gond fordítandó.

3. A célszerű árvédelem leglényesebb feltételét képezi az, hogy a társulatok a kellő számú felügyelő személyzetről, továbbá a gát fenntartásához és védelméhez szükséges szerzőkorról és anyagokról gondoskodjanak: ennélfogva a társulatokat az idézett 1871. évi 40. t.-cz. 3. §-ának határozmányaihoz képest szigorúan utasítsa, hogy minden gátör-laknál a szükséges szerzőkorról, valamint az erre alkalmasnak mutatózó helyeken a gátvédelemhez szükséges anyagokról idejekorán és a kellő mennyiségben gondoskodják, mivel ezeknek a védelem pillanatában való beszerzése a gátoknak ok nélküli veszélyeztetésével jár, mert rögtönözve a kellő helyeken és a szükséges mennyiségben rendelkezésre nem bocsáthatók. Utasítandók továbbá a társulatok, hogy gátvédelmi szabályzatuk határozmányaihoz képest a veszélyről vett értesítés után rögtön kellő számú segéd-öröket alkalmazzanak, — mivel csakis a megfelelő számú gátörzemélyzet által érhető el, hogy a védőtölteseken jelentkező rongálások és szivárgások azonnal felismerhetők és káros következményeik megelőzhetők legyenek.

4. Sajnos tapasztalatok tanúsítják, hogy több társulat az 1871. évi 40. t.-cz. 9. §-ának rendelkezéséhez képest tartaléktől nem gondoskodván, az árvízveszély alkalmával a szükségesnek mutatózó intézkedéseket a kellő gyorsasággal nem eszközölheti. — Felhívom ugyanazért a megye közönségét, hogy a felügyelet alatt álló társulatokat a megfelelő árvédelmi tartaléktöke biztosítására hívja fel, a mely a társulat egyéb pénzkészleteitől elkülönítve olyképen kezelendő, hogy a szükséghez képest bármely perczben azonnal rendelkezésre álljon. A megye közönségének feladata lesz meggyőződést szerezni magának a felől, hogy a felügyelet alatt álló társulatok a törvény ezen helyes rendelkezésének megfelelnek-e, s ellenkező esetben a legszigorubb intézkedést venni foganalba.

5. Nagy megütközéssel tapasztaltam továbbá a múlt tavaszi árvizek alkalmával, hogy a folyamok közvetlen közelében fekvő helységek, sőt nagyobb városok dereglyékkel, de sőt csolnakokkal is egyáltalában nem rendelkeznek s az árvédelem vagy a töltés szakadása vagy elborítása esetében az életmentés végtelenül meg van nehezítve már most saját jól felgottott érdekükben, a legszigorubb utasítást kívánom különösen a folyam partján épült városokat és községeket, hogy dereglyékről és csolnakokról kellő számban és idejekorán gondoskodjanak, mert a múlt árvíz alkalmával szerzett tapasztalásaikból tudhatjuk, hogy mily óriási nehézségekkel jár ezeknek a szükség perczében való megszerzése nemcsak az idő és a távolság miatt, de a miatt is, mert épen a veszély perczében majdnem mindenütt, a hol találhatók volna, szintén igénybe vannak véve, s nem egykönnyen nélkülözhetők.

6. Tudva van az is, hogy oly helyeken, a hol a védőtöltesek, átvágások vagy szakítások folytán, újból eltörtek; egyrészt, mert a föld meg nem ülepedvén, még nem elég tömött a szivárgás megállítására; másrészt, mert a veszély perczében nem csupán szilárd anyagokkal, hanem rothadékonny és porló szerkekkel, mint rózsákkal, trágyával és kukoricza-

szárakkal tömtek el a töltéstestben, az ilyen részei a töltéseknek, mint fennebb is jeleztem, nem megbízhatók.

Hasonlag veszélyesek a védőtöltesek azon szakaszai, a hol azok kiszáradt folyományarokat, vizeket metszenek keresztül, vagy iszapos talajú semlyékeken mennek át, minthogy ily helyeken a töltéstest a talajjal nem áll össze elég tömören, s így a vízátszivárgás gyakori, a minek következtében töltésszakadások is könnyebben fordulhatnak elő, vagy legalább az átszivárgó víz által a védelem tetemesen meg van nehezítve, mivel a hozzáférhetőség, különösen védanyagokkal, nehéz. E tekintetben tehát óvatossá és gondos eljárásra kívánom felhívni a társulatokat, s minden esetre nagy megnyugtatóssá szolgálja reájok nézve is, ha a most jelzettekhez hasonló gyanus jellegű helyeken a védőtöltes száraz felőli oldalán kellő szilárdságu padkák vagy cölöpözött védmunkák létesíttetnek, melyek nem kis mérvű biztosítást nyújtanának.

Ezek azon kiválóbb figyelemzések, melyeket a legszigorubb érvevényesíténi kívánok, s midőn a megye közönségét erre felhívom, — nem kétem, hogy ugy ezeknek, mint a gátvédelmi törvény egyéb intézkedéseinek pontos teljesítését is biztosítani fogja, valamint a saját belátása szerint is ide korán megeendő mind azt, a mit a helyi körülményekhez képest ezentul még helyesnek vagy szükségesnek találand.

Végül megjegyzem még, hogy a mennyiben egyik vagy másik társulat az árvédelem célszerű vezetésére a kellő számú műszaki egyénekkel nem rendelkeznek, e célból a vész tartamára, az illető társulat indokolt felterjesztése alapján, hajlandó leszek műszaki egyéneket a helyszínére küldeni.

Péchy, s. k.

A földadó szabályozása.

A katasteri törvény által célozotatik: utólrhetése annak, hogy a földadónak arányosabb és helyesebb kirovására biztos alap legyen. E mellett reméltetett, hogy a földadó alól eddig hibából kimaradt fekvőségek, az új katasterbe felvehetők és a közadók gyarapítására felrohatóak lesznek.

A törvénynek ezen céljai a közóhajtásnak teljesen megfelelnek; mert általában óhajtatik: hogy a közadók és különösen a földadó igazságosan és arányosan legyen kirovva; minthogy az aránytalan adókirovás folytán, előbb az egyik, azután később a másik adózó polgár, (ki egy ideig a megadóztatás alul kibúj, de utóvégre sorra kerül) juttatik tönkre.

Az arányos és igazságos adókirovás mindazonáltal — ha az adóteher súlyos is — könnyebben elviselhető; mert így a teher igazságosan és arányosan megoszlik és a tönkrojtás veszélye kevésbé fenyegeti az adózókat.

Sok jó akarattal lett azon törvény megalkotva és foganatosítása megkezdve; de kevés szerencse járt eddig vele. Időről-időre, fokról-fokra tüntek ki a hibák, melyek a legnagyobb részt a zöld asztalnál történt alkotás folytán becsusztak és a melyek a gyakorlatosságot nélkülözö végrehajtás következtében keletkeztek, míg végre önkénytelenül azon kérdés merült fel, vajlon használható lesz-e a sok millió forintba került új kataster?

Szapary gróf pénzügyminiszter ur ő nagyméltóságának nem csekély gondot okozhatott e kérdés. És nagyon helyesen cselekedett midőn komolyan vette a dolgot, magát egyszersmind elhatározván egy katasteri bizottságot tanácskozársra egybehívni. — Csak az volt kár, hogy mellőzte a több nagy lapok által ajánlott nyilvánosságot, és hogy kevés súlyt fektetett arra, miszerint a gyakorlati tehetőség és képzettség embereit is (például az országos központi és némely megyei községjegyzői egyletek képviselői) véleményadás, esetleg javaslatétel végett meghívjon.

Igy nem csuda: nagyon gyér kilátás mutatkozik arra, hogy a katasteri bajok gyorsan és kedvező eredménnyel orvosolhatók lesznek.

A katasteri bizottság f. é. december 6-án tartott ülésén báró Majthényi László excellenciája azon helyes nézetének adott kifejezést, hogy „helyes alapon új becsülés eszközöltsék.” — Azonban elhallgatva ő nagyméltósága a módját, hogy miképpen lenne a helyes alap előállítható.

Igaz, hogy mi sem tudók hamarjában erre módot találni; — de annyit mégis mondhatunk, hogy kedvezőbb és gyorsabb eredmény lesz a katasternél utólrhető, ha

a szakemberek és szakmunkások kellő számában alkalmaztatnak hozzá.

Az Uchatiusok elkészítésénél ha annyi szakembert és szakmunkást mellőztek volna mint a hogy ez a mi katasterünkél történt, akkor bizonyára még mai napig is csak papirosan lévő terv lenne dicső tüzéségünk ezen fényes vívmánya.

Husz fokkal a fagypon alatt.

E cím alatt Hojtsy Pál a „Függetlenség”-ben érdekes magyarázat adja a mostani szokatlan zord télekre, a melyből alkalmiságánál fogva átvesszük a következőket.

„... Párisban ez idő alatt — a legközelebb múlt napokban — ugyancsak kemény idők jártak. Kilenczvenhat esztendeje (1785. óta) nem járt ott olyan hideg, mint az idén. Az ország északibb részeiben emberek fagytak meg utközben. Páris körül megakadt a közlekedés, élelmiszereket nem lehetett szállítani, a tej ára huszonnégy óra alatt háromszoros magasságra ugrott s egy nap alatt (f. hó 8-án) 7500 ember rohanta meg a kórházakat, kiknek egészséget a hideg és nyomor támadta meg. S a hideg, mely amott és nálunk elhatárolódott, egyforma nagy. Mi is régen eltünk ilyen zord idők; de az elején pedig nagyon is régen. Nálunk is leszállott a hőmérséklet a fővárosban — husz fokkal a fagypon alá, s voltak vidékek, a hol még a huszonötödik fokot is meghaladta. Az osztrák államvasut egyik vonalával fagyva érkeztek meg az ókrök, melyeket nyit kocsiokba szállítottak.

Azokon a vidékeken is, a melyek bazánkkal egy magasságban fekszenek, Ausztria és Németország délibb részeiben, mindenütt nagyon zord volt az idő, magában a kemenczék nem ismerő Spanyolországban is fagyott, a Duna torkolatánál pedig, a Fekete tengerrel, 11 fok volt a fagypon alatt.

Hanem az a csudálatos tücemény mutatkozott, hogy észak felé mindenütt melegebb volt az időjárás, mint délen. Az Adriai tengerenél fagyott, de a keleti tenger partjain őszi meleg nap sütött: London nyilvános kertjeinek jegén több mint 150 ezer ember korszolyázott, de Skótszág legmagasabb részeiben nemcsak hogy leolvadt a hó, hanem jó meleg is volt érezhető. Nálunk szokatlanul kemény volt a hideg, de Svédországban le lehetett vetni a téli felöltőt.

Azlan rendes körülmények között a hegyek között érezhetőbb a hideg, mint a lapályokon, most ellenben az alföldön jégfogó melegebb volt a hó, de Erdély havasai között olvadni kezdett, s áradással fenyegette a Körös is, a Maros is. Még égi háboru is volt egyes vidékeken, akár csak nyár közepét mutatna a kalendarium.

Bizony furcsa idők. S furcsább még az, hogy ott északon, a hol meleg volt, déli szél fújt, a délibb vidékeken pedig északi szél. Tehát a levegő innen tölünk ment Orosz- és Svédországba s ott meg is olvasztotta a havat, itthon pedig ugyancsak fagyos volt; a mi hideg levegőnk pedig észak felől jött, a hol ugyanabban az időben jó meleg uralkodott. Hogyan lehessen ezt már megmagyarázni? — Hogyan lehet a mi hideg levegőnk melegebb, mire Muszkaországba érkezik? Hogyan olvadhat hegyeinkben a hó, mialatt a síkságon csontkeménységűvé fagy a rög? Hogyan lehetséges tél beálltával nyár zápor, villámlással és dörgéssel?

Ezekre a kérdésekre is meglehet adni a feleletet.

Szél lehet kétféle is egy helyen, néha egymással egészen ellenkező. Az egyik lent a földszint fölött, a másik fent a magasban. Az egyik meleg, a másik hideg. Ilyen kétféle szél idézte elő a múlt napok időjárásának minden rendtelenségeit. Főnt meleg déli szél fújt, de igen magasban, úgy hogy mi abból nem érezhattunk semmit, lenn pedig északi hideg, s ez minden erejét reánk vetelte. A meleg felső szél csak a nagy hegyek tetejét érintette s leolvasztotta róluk a havat s szülte zivatarokat; a hideg északi szél végigment egész Közép-Európa lapályai fölött s lehűtötte azok hőmérsékét. Az északibb tartományokban a felső szél mind lejjebb ereszkedett a föld színe felé, s magával hozta azoknak a tartományoknak a meleget, a honnan jött — Afrikából.

De hát — fogják kérdeni — miért szállt le az északi vidékeken és miért nem minálunk? Mi okozta, hogy ott a földszintre ereszkedjék, holott tudva van, hogy a meleg levegő a magasba igyekszik? Ennek is meg van a maga oka. Skandináviában ugyanez időben egy nagy örvény létezett a levegőben; egy afféle forgószél, minőt ördög-malmának is neveznek itt-ott, csak hogy nem olyan kicsiny, hanem nagy, a melynek kerülete néhány száz mértföld. S amint az ördög malma piszkot, szemetet, port s mindent összekever, ugy összekeveri a s roppant tölcser is a levegőt, mely közelébe jő, a meleget a hideggel, a szárazat a nedvessel. — Az egyiket veti erre, a másikat amarra, az egyik olvasztani fog, a másik fagyaszt, az egyik szárít, a másikkól esik.

És így megeshetik azután, hogy magas északon az Afrikából jött levegő olvasztja a jéghegyeket, nálunk pedig ugyanabban az időben a sarkok felől ideáramlott levegő a dermedtség fagyaszt.

Egynehány szavak a torontál-megyei községi és körjegyzők által megalakítandó megyei egylet ügyében.

A „Torontál” lap f. évi 50. számában Mohaupt Mihály kartársbarátomtól egy cikk „A községi és körjegyzők társulásához” cím alatt jelent meg, mely szerint a magyarországi községi jegyzők központi egylete által ez évben módosított alapszabályainak 26-ik szakasza szerint Zombolyon 1880. év január 12-ére közgyűlést hirdett, a melyen a megyei egyletbe s innen a központi való belépésé egyéb a községi jegyzőket érdeklő s további halasztást nem tűró ügyek lennének megvitatandók, illetve tárgyalandók.

Tehát nevezett kartársbarátomnak eme újabb, az e téren tanúsított őnzelen bazafiás cselekedetével, ismét egy levéllel szaporodott babékoszoruja. De meg is érdemli, hogy kijusson neki, mert ő nem elégszik meg pusztán, hogy a magot elültette s az kicsirazott, hanem fejleszteni is akarta azt. Utat tört s az irányt megadta mindenkor, kibontva a haladás zászlaját, „úgyünk előmozdításában” tántorit-hatallan elszánt előharcosa volt testületünknek.

És mi, no de nem mondom többet, vártuk a jó szerencsét.

De nem oda Buda, szeretett bajtársak! Az egyesülés és munkafelosztás nagy vállalatok leghatalyosabb rugója. És még is ezen eszmének realizálása, csak a jelen századnak jutott osztály részül.

Az egyes ember korlátolt eszközeivel nem lévén képes mindazon célokat elérni, melyek valóslása mind az egyén, mind a társadalom szempontjából kívánatosnak mutatkozik, ezek elérésére egyletek és társulatok alakulnak és az elszórt erők összpontosulnak s a közös cél összpontosítja az egyleteket zászlója alatt. A komoly férfi nem elhet gondatlanul egyedül a jellemnek, de igyekezni fog azt, mit szorgalma és képessége által tulajdonává lón, a jövő számára biztosítani.

S e körül ismét az egylet lép előtérbe, mely a megtakarított filléreket kamatozva forgatja, esetleg a csapás által sújtott felszegélyzi: értém itt különösen a nyugdíjgyuletet. Csak rendezett anyagi viszonyok közt elő, biztos alapon nyugvó társadalmi osztály léphet fel azután hatálylyal ott, hol azt érdekei megkívánják.

Hiszen arra, hogy saját javunkat előmozdítsuk, ne várjunk felsőbb rendeleteket, hanem magunk lépünk ki a küzdterre, és cselekedjünk! Mindezek most csak előleges intézkedések lesznek. Hogy pedig testé váljon az ügy, arra szükséges buzgó felkarolása az idvös eszmének, szükséges az erélyes közreműködés. Azon hiszembem nézek én bár eme közgyűlés elé, hogy meggyőnknek eme hivatalnokai, melyek hivatala vannak szeretett honunk mindennemű, különösen pedig közigazgatási ügyét mint az ország egyik főtenyezőjét megövíni, fejleszteni: nem fogja szem elől téveszteni a célt, melynek elérését máris fogantatott lépések kiállításba helyezték, hanem egyesült erővel támogatja majd a kivittelt, a mely utóvégre is csak saját és utódaik érdekeit és jövőjük biztosítását célozva és egy fontos társadalmi osztály javát lesz előmozdítandó.

Nem szükséges, hogy valamennyien oda fáradjunk, elégséges, ha csak meggyék minden szolgabírói járásából egy-egy megbízott jelenik meg, tehát az áldozat mily csekély egy ily nagyfontosságú eszme valóslásához. Előre tehát s ne szunyadozzunk!

Novoszezon, 1879. évi decz. 21-én.

D. Bodó Sándor, körjegyző.

N.-Beeskerek rendezett tanácsu város építkezési és szépítészeti szabályának tervezete.

(Vége.)

V. RÉSZ.

A gőz- vagy vízerővel hajtott gyárak és üzletelepek felállítására vonatkozó rendszabályokról.

50. §. A gyárak és ipartelepek építési szempontból 3 osztályba soroztatnak, még pedig:

a) az első osztályba oly gyárak és üzletek, melyek a szomszédokra nézve különösen tűzveszélyesek, mint p. o. tűzművészeti intézetek, gyűnyaggyárak, kender- és lenszárló-telepek, kőolajt finomító gyárak stb.

b) A második osztályba oly üzletelepek, melyek ártalmas és bűzös gőzt nagymennyiségben terjesztenek, p. o. trágyagyárak, fagygyü-olvasztók, csontlégtető, mirenny és légkörény-gyárak stb.

c) A harmadik osztályba pedig mindazon gyárak és ipartelepek, melyek az a) és b) alatt felsoroltak osztályába ugyan nem tartoznak, de gőz- vagy vízerővel üzemelnek.

51. §. Mindazon gyárakra s ipartelepekre nézve, melyek az előbbi szakasz a), b) és c) osztályába esnek, egyáltalában a fennálló ipartörvény szabályai alkalmazandók, a gyárak elhelyezéséről a hatóság esetről-esetre fog intézkedni.

52. §. Vízerevel hajtott műveknél a rendszabályok 3. és 4. §-ban követelt építési terveknek kívül részletes és pontosan kidolgozott lejtmerési tervek bemutatandók.

53. §. A gyárakban és üzletelepeken felállítandó gőzkazánok, gőzgépek, mozdonyok vagy nagyobb tüzelések minden szomszéd hátlától és lakhelyiségétől rendszeren két ölnyi távolságban elhelyezendők, a hol pedig ez tér szűke miatt nem eszközölhető, a szomszéd

felé 3 láb vastag, a gőzkazán legmagasabb pontjánál 6 lábmal magasabb falal elzárandók. Gőzkazánokat, gőzgépeket vagy gőzmozdonyokat lakások, műhelyek, vagy más munkára szolgáló helyiségek alatt fekvő vagy beboltozott terekben alkalmazni tilos; felállításuk csak külön e célra építendő s elkülönítve álló létesítményekben engedtetik meg, melyek falazatból építendők, s be nem boltozandók, hanem csak könnyű, tűzmentes tetővel beföldendők.

54. §. A vízerővel hajtott gyárak és üzletek falai vízerőszeti mészből, vagy vízmentes vakolatból (cement) építendők, a vízartók, csövek, csatornák vagy vízvezetékek vízmentesen állítandók elő; a gőzkazánok és gőzgépek pedig tűzmentes falazattal körülfalazandók.

55. §. A gőzgépek, gőzkazánok és nagyobb tüzelések számára szükséges kémények tűzmentes jó anyagból szilárdan, legalább 16 ölnyi, az épület földszinti talajától számított magasságban felépítendők, és szikrafogó szerkesztéssel láthatók el, a gőzmozdonyok kéményei a szomszéd tetőgerinczét legalább meghaladó magasságra vezetendők fel.

Ily gőzkémények az anyagra nézve tömörfalazatból vagy vasból állítandók fel, még pedig külön elő falhoz építve, mely a gyár-épületekhez tartozik.

A gőzkémény minden esetben legalább 2 ölnyi távolságban a szomszéd falától vagy határáról állítandó fel, s annak alapfala a szomszéd pinceszéjének talajánál legalább 3 lábmal mélyebbre fektetendő.

Vaskémények a gyárépület tetőgerince magasságáig az ezen magasságnak megfelelő vastagságú falal bekerítendők, s ily kémények a tető vagy fedemény minden féműjéről 12 hüvelyknyre távol tartandók.

VI. RÉSZ.

Az építmények befejezése után figyelembe veendő rendszabályokról.

56. §. Az építkezés befejezése után, valamint az esetben, midőn a megkezdett építés még befejezése előtt megszüntetetik, és 6 hó alatt nem folytatatik, az építkező tulajdonos köteles az omladékkal netalán betömött csatornákat, aknákat vagy vízfolyókat tisztíttatni, az utcáról minden omladékot, faszereket és minden a közlekedést gátló tárgyat elhordatni, a felszakított kőjárdát vagy kövezetet, valamint a légszűrőket az illető városi közegek utasítása szerint rendszeren helyreállítani, szóval mind azt, amennyel, s a maga költségén rendezhető, mi az építkezés szintjén az építés által változott vagy kárt szenvedett.

57. §. Ujjonnan épült, vagy lényegesen átalakított épületek, lakások, munkahelyiségek és istállók, mindaddig használatba nem vételhetnek, míg a tanács részéről kiküldött közegek a helyszínén leendő vizsgálatnál az épület rendes és tervszerinti befejezéséről, a kéményeknek szabályos felépítéséről s az azokba ragadt vakolatnak lett letisztításáról, az épületnek egészség rendőri szempontból kifogás alá nem eső állapotáról, és a falak kiszáradásáról és tartós elkészítéséről, magának teljes meggyőződést nem szerzett, s míg ezekről a ház lakhatási és használhatási bizonyítvány vagy engedély hatóságilag ki nem szolgáltatott.

VII. RÉSZ.

Az építési szabályok végrehajtására hivatott hatóságról és ennek hatásköréről.

58. §. Ezen rendszabályok közvetlen kezelése a vár. hatóságot illeti.

59. §. A városi tanács minden építkezésnél kivétel nélkül a 6. §-ban rendelt helyszíni szemlét megtartja, vagy kiküldöttje által megtarttatja.

A városi tanács kiküldöttje a 6. §. szerint a szomszédokat kihallgatja és netalán kifogásaikat barátságos úton elintézi. Ha ez nem sikerül, akkor a kifogásokat érdeklőleg a 7. §-hoz képest a hatóságnak további tárgyalás végett előterjesztést tesz.

60. §. A városi tanács minden építkezésnél a kapitányi hivatal közbenjöttével az építési anyagok elhelyezésére netalán szükséges helyet kijelölendő, és az építkezés előkészítésére vonatkozó intézkedéseket megteendő.

61. §. A városi tanács kiküldöttje által az építkezés fölött folytonosan őrködni, különösen pedig arra ügyelni tartozik:

1. hogy semmiféle építkezés az engedély kiadása, vagy ha ez ellen ideje korán panasz emeltek, ennek elintézése s az engedély kézbesítése előtt foganatba ne vétessék;
2. hogy az építési s lejtmereti határvonalak mindenütt pontosan megtartassanak;
3. hogy az engedélyezett tervtől eltérés ne történjen;
4. hogy az építkezés vezetése erre fel nem jogosított személyekre ne bízassanak;
5. hogy az építkezésre csak jó és tartós anyag kellő módon használtassék;
6. hogy az omladék és föld az úton vagy utcán ne hagyassék, hanem alkonnyat előtt a kijelölendő helyre átszállíttassék.

Ha a városi tanács kiküldöttje a szabályoktól eltéréseket vesz észre, akkor a városi tanács a munka folytatását betiltja és a 4. pontban érintett esetenél az építkezésre nem jogosított építési vezetőket az építés további vezetésétől eltiltja az 5. pont alatt említett esetben pedig a minőségükön fogva meg nem felelő építési anyagoknak az építkezés színhelyéről eltávolítását elrendeli.

Ha az építési engedélyben a hordképesség megvizsgálására kísérleti terhelések rendelkeznek el, a kísérletek mindig a városi tanács kiküldöttje jelenlétében teljesítendők, ily

kísérleti próbák azonban akkor is elrendelhetők, ha ezek az építés folyamata alatt a felügyeleti szemle alkalmával vagy az építkezés befejezése után szükségeseknek mutatkoznak. A terhelési kísérletek költségeit az építkező tulajdonos tartozik viselni.

62. §. Mindazon javaslatok, melyek a város általános szépítésére, városi vagy országos épületek felállítására, fennálló utcák, utak vagy egész városrészek kiterjesztésére, szabályozására vagy bővítésére, új utak és utcák megnyitására, nyilvános sétányok szabályozására vagy újbóli alkotására, csatornák építésére vonatkoznak, a hatóság elé terjesztendők.

63. §. A városi tanács úgy a már fennálló épületekre s azok lakható állapotára, valamint arra is fog felügyelni, hogy a háztulajdonosok épületeiket szabály- és kötelességszerűleg jó karban tartásák; nemkülönbön az épületeken észrevett, a vár. mérnök által megvizsgált és közérdekűnek fogva nem térhető hiányok eltávolítását, roskadó állapotban lévő épületek kiürítését és lebontását elrendelheti, s ez érdekében hozott határozatát közege által végrehajtatja.

Rozzant épületek és épületrészek összeroskadása által történt szerencsétlen esetekért a városi tanács nem felelős, ha a bevárando veszély neki jökor és irásilag be nem jelentett.

64. §. A kincstár és a vasúti társaságok részéről foganatosítandó polgári vagy katonai építkezések alkalmával az illető hatóságok szigorúan a rendszabályokhoz magukat tartani kötelesek, és az építési határvonalak és lejtmerési magasságok leendő megállapítását, nemkülönbön a szomszédok által netán teendő kifogások meghallgatása végett magukat a városi hatósággal érintkezésbe tenni tartoznak.

65. §. Az építkezési ügyekben hozott hatósági végzések ellen a felelősök a végzés kézbesítésétől számított 8 nap alatt a városi tanácsnál benyújtandók és végleges eldöntésre az alispánhoz felküldendők. Az ezen határidő letelte után beérkezett felelősök tekintetbe nem vételnek; a felfolyamodásnak csak birtokon kívül adatik hely.

VIII. RÉSZ.

A büntetésekről.

66. §. Ezen építési rendszabályok ellen elkövetett kihágások az áthatón 50 forinttól 500 forintig terjedő bírságosszeggel, ennek behajthatatlansága esetében megfelelő letartóztatással, egy napot öt forintba számítva, sőt az építésben megparjogának megsemmisítésével is fenyejtetnek. A mennyiben pedig az elkövetett kihágással büntény lenne összekötve, az úgy a fenytől bírságos átteendő. A hatóságilag kimondott büntetés végrehajtása a kapitányi hatáskörébe esik.

67. §. Szépitmények, melyek a megállapított határvonal vagy lejtmereti magasság a falak kellő vastagságának, általában az állandóság kellekeinek és a tűzbiztonsági szabályoknak elmulasztásával az építési engedély elnyerése előtt vagy ennek vételével ezen engedély ellenére foganatosítottának, a mennyiben a hatóság szükségesnek tartaná, az előírt pénzbírságok vagy esetleg letartóztatási büntetések alkalmazása mellett az illető vétés költségén okvetlenül lebonthatók, ki azonkívül ez okozott kárért teljes kártérítéssel tartozik.

68. §. A jelen rendszabályok alapján kiszabott bírságok és eljárás költségek behajtása közigazgatási úton eszközöltetik.

69. §. Ezen rendszabályok a felsőbb helyen történt jóváhagyás, illetőleg a hatóságilag történt kihirdetés napjától számított 15 nap múlva lépnek hatályba.

HIRHARANG.

* **Lapunk összes olvasóinak boldog karácsonyi ünnepeket és szerencsés új esztendő kíván a szerkesztőség.**

* **Személyi hír.** Hertelendy József ő méltósága hivatalos körútjából folyó hó 22-én érkezett meg.

* **Torontálmege igazoló-választmánya** az időközben elhalt megye-bizottsági tagok helyére történt új választások igazolása céljából folyó évi december hó 27-én délelőtti 11 órakor a megyei I-ső aljegyzői irodában ülést tart.

* **Követésre méltó példa.** Tekintetes Sinkay János ügyvéd úr ez évben is o. e. 20 frtot küldött be a városi kórház javára a polgármesteri hivatalhoz oly czéllal, hogy egy a közlegő új év alkalmából az új évi, mint szinte az 1880. év folyamán a névnapj tisztelegések és gratulációk kötelezettsége alól magát mentesítse. Miután azon szokás, hogy jótékony czélra tett adományok által, magukat egyesek a tisztelgési kötelezettség alól mentesíteni kívánják, más városokban és vidéken is mindinkább gyökeret ver, s a társadalom részéről elismerésre talál, s a jótett az illetők részére, már az abszolútót is magában rejti; — a fenti jótékony adományozás ez úton is ezennel nyilvánosságra hozatik és nyugtatatik oly czéllal, hogy Sinkay János ügyvéd úr az 1880. évre is a tisztelgési kötelezettségektől mentesítetnek tekintessék. Kelt N.-Becskeken, 1879. évi december hó 17-én. Kulifay Lajos, polgármester.

* **Miletics körútagazásokat rendez.** Nagy-Kikindáról írják nekünk, hogy a Felső kegyelméből, szabadon járó vojvodina-mártir f. h. 26-dikán fog oda megérkezni, és elbarátságai által illuminációkkal, ovációkkal és különféle demonstrációkkal fogadtatni. Lesz dudaszó, kóla, szavalás, evés és ivás. A proféta vállaira leomló hosszú hajjal és nagyra növesztett szakállal jelenik meg övéi körében.

Joanovics újvidéki szerb költő speciális Miletics-indulót is ir a mártir utazásai alkalmára, mely Tuss, Fuss vagy Putsch nevezetű kikindai orvos kottái szerint fog eldudáltatni. Oh bozse moj!

* E napokban hagyta el a sajtót Dr. Szentkláray Jenő „Száz év Dél-Magyarország újabb történetéből” című munkájának első része. A könyvet Niczky Kristóf rézmetszeti arcképe és három térkép díszíti, gróf Csekonics Endre ur ő mlgának nemes áldozatkészségéből. A munka első része azok számára, kik az egész művet megrendelik, 1 frt 25 kron kapható Temesvárolt a csanád-egyházmegyeinyomdaigazgatóságánál. Jövő január hó 15-én tül csak bolli áron lesz a munka kapható Budapesten Ráth Mór, Tetley Nándor és Aigner Lajos könyvkereskedéseiben. A most megjelent első rész bolli ára 3 frt 60 kr.

* **Szédelgés gyermek-játékszerekkel.** Sajnálni kell, hogy országos nagy lapok is, milyen például a „Pester Lloyd”, felveznek hirdetések, melyek egyenesen a közönség rüt megcsalására vannak kigondolva. Most a karácsonyi és újévi ünnepek alkalmából tömérék sok semita zsebmetsző ölködkdik a keresztény családok tűzhelyei körül, keresvén kit szedjenek rá. Czifrából czifráb annoncokat tesznek közzé az újságok hirdetései közt és szemtelen hazugsággal ilyen meg amolyan olesónak kurtólik csupa aranyból meg ezüstből készült nagyszerű karácsonyi és újévi ajándékközzéiket. E napokban saját szemekkel láttunk egy ilyen 6 ft. 7 kr. karácsonyi gyermekjáték-küldeményt, mely valójában 2 frtot sem ér meg. Egy szegény özvegy, ki lényekinek örömet akart az ünnepekre szerezni a „Pester Lloyd” hirdetései után indulva, jóhiszeműleg rendelte azt meg az Albert Wlach „Bazar de l'Europe” bécsi préterutza kerkeskedésből. Kapott onnan oly hitványságokat és kidobni való szemetet, a melynek elárúsításához véghetetlenül sok impertinentia és galád tolvajtermészet kívánatlik. Újja a közönséget az ilyen Wlachoktól!

* **A belügyminiszter és a községi orvosok.** A hazai községi és körorvosok anyagi helyzetük megjavítását czélzó intézkedések tárgyában f. évi aug. 30-án Budapesten értekezletet tartottak, s abban elhatározták, hogy e végbőli feliratot intéznek a belügyminiszterhez. Tisza belügyminiszter e hó 5-én kelt leiratával most felhívja a főispánokon kívül a törvényhatóságokat, hogy nyilatkozzanak az iránt, vajjon a községi-illetőleg körorvosi fizetések beszedése körül viszás körülmények forognak-e fen, s ha igen, tegyenek javaslatot arra nézve, miképen vélnék az ottani helyi viszonyok figyelembevételével legezelszerűben eszközölhetni, hogy a nevezett orvosok fizetésüket valamely közpénztárból s biztos határidőben kaphassák meg? Egyszer-smind véleményezőleg nyilatkozzanak arra is: vajjon mennyiben vélik a községek tulterhelés nélkül, de szem előtt tartva az orvosok megélhetését, azok évi fizetésének minimumát megállapítani.

* **A házi ipar meghonosítása tárgyában** vasutaink nevezetes lépésre határozottak el magukat. Több társulat igazgatósága ugyanis meghagyta a vasúti öröknek s más vasúti személyzetnek, kik a pálya mellett laknak, hogy a társulat birtokában lévő üres tereget ültessék be kosárröktésre alkalmas fűz-favesszőkkel és gyakorolják magokat a kosárfonásban. Sőt a magyar észak-keleti vasút még egy lépéssel tovább ment s két felügyelőt a kosárfonás mesterségére tanított, hogy ezek azután a többi öröket, azok nejeit és gyermekeit a kosárfonásba begyakorolhassék. Ezen intézkedés igen czelszerű és kívánatos, mert például a szőlőkivitelhez használt kosarak 90 százaléka Bajorországból és Szászországból hozatott Magyarországra.

* **Arviz-veszély Kolozsváron.** Alig csillapodott valahogy a rémület a Maros és a Körös okozta pusztítások miatt, már is újból hangzik a veszkiáltás, ezuttal a Királyhágón tul. Erdély fővárosa, Kolozsvár forog veszélyben. A Szamos decz. hó 13-án fenyegette jeges árjaival a város külső utcáit, s e hó 15-én már előntött egy egész városrészt, az utcákat és házakat megtöltötte jéggel és vízzel. A veszély, mert szerencsére lassan, bár folytonosan közelített, nem talála készületlenül a kolozsváriakat. A veszkiáltás megalkult s megteszi a szükséges intézkedéseket. Az elrepett házak lakóit kiköltözteti, elhelyezi, s gondoskodik róluk, úgy a hogy lehet. Borzasztó dolog az, most e csikorgó hidegben elhagyni a meleg tanyát, kiteve inségnek, a télenség kényserének, mert a veszélyeztetett városrészen számos iparos lakik, kiket megzavart a pusztító elem. Az erdélyi lapok már is föl hívják adakozásra a közönséget, mely a viszonyok nehéz nyomása alatt valóban nem tudja, hol és kin kezdje könyörület-gyakorlását. Kolozsvár hatóságon kívül a kormány is minden lehetőt megtesz a baj csillapítására. Minthogy a kolozsvári szakértők kimondták, hogy a városra nézve a főveszély azon pillanatban fog megszűnni, midőn egyrészt a Nagy-Szamos vize a felvételi képesség határáig a Kis-Szamosba leveleztetnek, másrészt a nagy vasúti hid, mindkét irányban cirka 100 méternyi távolság jégmentesítették; a közlekedési miniszter megkeresésére egy műszaki zászlóalj indult onak Kolozsvárra, hogy dynamit robbantásokat tegyen, azonkívül egy fölyammérnök is leutazott már. A veszkiáltás csapatokra oszolva gondoskodik a károsultak élelmezéséről. A városi bizottság tagjai pedig a tanásháznál föl vátva öröködnék egész éjjel, hogy a hatóság minden esélyre készen legyen.

* **Hogyan lett a Belvedere képcsarnokká?** Érdekes adoma járja be most a lapokat, hogyan lett Savoyai Jenő egykori nyári palotája, a bécsi Belvedere, képcsarnokká. II. József — így beszélük — ezt már Mária Terézia életében tervezte, de attól tartott, hogy anyja nem egyezik bele ajánlatába. Ezért kikérte Kaunitz herczeg segélyét. Ez mosolyogva azt a tanácsot adta az ifju császárnak, kérje ki anyjától e palotát saját székhelyének. József követte a tanácsot, de a császárnő kijelentette, hogy előbb megfontolja kérését. Másnap Mária Terézia panaszkodott Kaunitz előtt, hogy fia nyilván ki akarja magát vonni az anyai fölügyelet alul, s ama maganos várbán, meglehet, szabadabb életet akar folytatni. Kaunitz markába nevetett s furlangos mosollyal még fokozta a császárnő aggodalmait, a ki megjédvé tanácsot kért tőle e nehéz ügyben. Kaunitz egy ideig gondolkodott, azután, mintha egyszerre támadt volna jó ötlete: „Nem lehetne-e a Belvedere képcsarnokká átalakítani? Mert József császár — ugymond Kaunitz — mindig többre tartja az állam, mint a maga érdekeit.” Mária Terézia örömmel beleegyezett és II. József czéjja el volt érve.

* **Hogyan növekszik a hozomány.** Egy francia lap a következő adomát beszél: Egy ismert uszorás fiának partiet ajánlottak. Az uszorás fölkéri egyik barátját, menne el az illető vidéki városba, s az ügyet elrendezné. „Ha fiatal — így szól a megbízás — akkor 60,000 frank hozományt kérsz; ha vén és csunya, 80,000 frankot kíványsz; s ha tudomásodra jut, hogy a családban bizonyos botrányos esemény történt, akkor 100,000 frankot követelsz. E megbeszélés után pár napra az uszorás a következő sürgönyt kapja barátjáról: „A fiatal lány épen most apjától ölte meg — már most mennyit kérjek?”

* **Miert nem nőülnek többé?** A statisztika csalhatatlanul kimutatja, hogy a házasságkötések száma évről-évre apad. E tagadhatlan tény a legkülönfélébb okokkal magyarázható. Sokan azt mondják, hogy a nőtlenség oka a kor önző materialistikus iránya, mely tomboló évek után fut, s a csöndes család örömei iránti érzéket elvesztette. Mások a megnehezült kereseti viszonyokat, s a fiatal leányok fokozott igényei okolták; felhozták egyrészt a mindinkább elhaltalmazó fényűzést, másrészt a klub-életet, melyekben a legényember a házasságnak némi látszatát s a kényelemnek bizonyos fokát megtalálja. Mind e magyar városokat azonban nem lehet kiéleltőlőknek tekinteni. Egy találmány, egy kis alig látható találmányon, mely a házasság lehatalmasabb ellenének bizonyult. „Igy — most már meg se kell házasodnom” kiáltott fel ezer meg ezer agglagény, midőn e találmányt megpillantotta. Mi lehet e találmány, nem egyéb az, mint azon — inggombok, melyeket nem kell felvarrni, hanem egyszerűen a kettős gomblukon csak keresztül dugja őket az ember. S valóban a házasságkötések csökkenése csak néhány évtized óta tapasztalható, s mióta t. i. ez újítást behozták. A mióta nem jön az ember többé abba a kegyetlen helyzetbe, hogy a szekrényből egy felteuzat inget kieszdenjen, a mig egyet talál, melyen valamennyi gomb meg van — azóta az agglagényesség gondolata elveszté minden ijjesztő voltát. Ha tehát az államnak ezentul több katonára lesz szüksége, akkor egyszerűen el kell tiltani a mostani inggombokat s visszaállítani a régi divatot.

* **Kinek dukál a Marsellaise?** A „Figaro” a következőket írja: Közép-Franciaország egyik városában egy ezred egynapi pihenőt tartott. Mielőtt másnap elindult volna, az ezredesnél a város küldöttsége tiszteltget, s kérte, hogy az ezred, majdha a városon keresztülvonul, a Marsellaist játsza. — A manóba! tudják mi az a Marsellaise? kérdezte az ezredes. — Nemzeti indulónk. — Helyes. Talán itt van a köztársaság elnöke? kérdezte tovább az ezredes. — Nincs. — Hát talán valamelyik miniszter van itt? — Az sincs. — S önök még azt merik kérni, hogy a Maiseillaist játszassam? mordult rájuk az ezredes. Dobosok, kettős lépésben előre! Indulj! S az ezredes a tisztelt küldöttséget a faképnél hagyta.

* **Boszorkányság.** Egy nagyváradi házizagda — azt mondják hivatalnok, mint a „Nagyváradi” írja — gyakran a vendéglőben keres szórakozást. Felesége e miatt sokat busul, sőt nem is kékik kikérni a szomszédok jó tanácsait. Egy nénike megtanácsolta a menyecske-kének, hogy midőn férje szokás szerint kimarad, hát esteli 10 óra után álljon a kémény alá és kiáltsa háromszor a férje nevét és mondja el ama szavakat, melyeket a néni papírra tett. A menyecske az adott jó tanács után bejött a kulinába, belekialtotta vagy háromszor a sötét kéménybe férje nevét és csak egy süvöltőte a felírt szavakat, de midőn odaért, hogy „még a föld se nyeljen el” megjelenik háta mögött a férj, és miután értesül a boszorkányság eljárásról, kihuzta a kémény alól feleségét, s megrakta becsületesen. A szegény asszony most sugdosva tanácsolja ismerőseinek, hogy ne higgyjenek a boszorkányságban.

* **Hogy a férje megjavuljon.** Kassán a napokban egy sárosmegyei sósujfalusi asszonyt fogtak el, ki égő gyertyával és iszonyu nagy olvasóval járt az utcákon, kéregette a házakban. A tett kérdésekre azt felelte, hogy neki igen rossz férje van, ki ropantul iszik, garázdálkodik és őt kegyetlenül elveri. Ő tehát olvasóval és gyertyával azért jár templomból-templomba, hogy ott imádkozzék és a jó istent kérje, miképp férjét megjavítsák, jobb utra terelne; minthogy pedig nem volt miből élnie, hát az emberek jótékonyaságához folyamodott.

*** Rudolf trónörökös munkácsi tartózkodásáról** a következő érdekes epizód jutott köz tudomásra: Midőn a trónörökös elutazása előtti napon vadászatra indult s kíséretével együtt a hrabonci erdőhöz vezető úton elhaladt, egy paraszti szekérral találkozott, melyet négy felsőmagyarországi paraszt állított körül. — A szekér tulajdonosa az azon levő krumpit épen egy másik parasztnak adta el, s a vevő az eladónak markába olvasta le a vételárát. Egy hirtelen támadt szelroham az eladó kezéből fölkapott egy öforintos bankjegyet s a levegőbe röpítte. A legközelebbi pillanatban egy lövés dördül el, s a bankjegy foszlányai szerte repültek a levegőben. Meglepetve tekintett a paraszt amaz irányba, ahonnan a lövés hallatszott, s az ügyes lövészenb fölismerte a trónörökösöt. A paraszt kalapot emelt, s figyelmeztette a többieket is a trónörökösre, kik hasonlóan kalapot emeltek s alázatosan várták be a közeledő vadásztársaságot. A trónörökös magához szólta a bankjegy tulajdonosát, s kártyátulást egy tíz forintosot ajánlott fel neki. Ez azonban nem fogadta el a pénzt: „Kegyelmes uram, — mondá — egész pénzkészletemet a levegőbe dobom, ha utána löni méltóztatik.” A trónörökös e nyilatkozatnak látszólag megörült, s midőn a paraszt a körülállók nógatásainak daczára a pénzt elfogadni vonakodott, a trónörökös zsebébe nyúlt és szivarral kínálta meg a parasztot. Csillagó szemekkel s mindkét kezével nyúlt a paraszt a szivar után, s jkai közé szorítá s mondá: „Életemnek legnagyobb öröme, hogy a kegyelmes urtól szivart kaptam. Híven meg akarom azt őrizni gyermekeim s unokáim számára örök emlékül kegyelmes uramra, ki látogatásával még többször is szerencséltesse Munkács városát.” A körülállók lelkes éljenek juttalmazták az egyszerű paraszt eme, bár kissé lassan de folyékony a tiszta magyarsággal elmondott beszédét, ki, midőn a vadásztársaság eltávozott, visszatért örömtől sugárzó arcczal a többi parasztlakhoz, kik nem kevésbé irigyletek szerencsésjé, hogy a király fiával beszélhetett.

*** Egy különöz lord halt meg** Londonban: Portland herceg. Egyike volt azon embereknek, kikről méltan következteti a világ, hogy mihelyt gazdaggá lett az angol, rögtön excentrikus. Hosszu éveket át egyesegyedül lakott egyik birtokán, melyet magas falal véteget körül, nehogy valaki meglássa. Mikor sétalovaglását végezte a parkban, szolgálai közül senkinek sem volt szabad magát láttatnia. A többi között az a sajátos gyönyörűsége is volt, hogy szerettet a föld alatt építkezni. Egy Welbeck Abbey, hol legtöbb jósága van, összevissza van furva, a ház egy vakondkajárás. A kastély alatt több száz láb hosszú folyosók vannak, melyek szélesek és magasak; van továbbá rendkívül értékes képtár, tizezer kötetet tartalmazó könyvtár, s egy természetrajzi muzeum, a legtrikább ritkaságokkal. A folyosók díszesen parkettirozva, a falakon drága festmények lógnak, mindenütt nehéz, széles tükörrel és csillárokkal váltakozva, melyek nappali fényt kölcsönöznek a pince-szerű járatoknak. A földalatti helyiségek legnevezetesebbje azonban a lovarda, mely pompára nézve páratlan a maga nemében; falai nehéz faragott kőből építve, teteje vas, üveg és fából van összeállítva. A lovarda 400 hosszú, szélessége 100, magassága 50 láb. Az egészre 8000 gázláng szórja vakító fényét. A lovaglókört márványoszlopok veszik körül s az egész olyan díszes, hogy azt bátran nevezhetjük az építészet remekének. A herceg az építkezéseiben szakadatlanul foglalkoztatott 2000 munkást, kiket az ő halála a legérzékenyebben sujt. E tündérvilágban élt a herceg csaknem egyedül, senki látogatását nem fogadta; rendeleteit írásban adta mindig, és sem munkásainak, sem szolgálainak őt soha megszólítani vagy köszönteni nem volt szabad. Ha valaki e parancsot áthágtá, rögtön elbocsátott. Csak a lovardában nézte néha, mikép gyakorolták lovat. A Portland hercegek a hollandi Bentinek családból származnak, mely III. Vilmos alatt költözött át Angliába. Különbösen pedig Anglia leggazdagabb főurai közé tartoznak.

*** Manna.** Oroszországban a szaratóvi kerület több falujában egy éjjel a fákat édes kenyér izu fehér pép lepte be. — A lakosok neki estek az ismeretlen anyagnak, s azon meggyőződésben, hogy ez nekik égőből küldött manna, eszik buzgón. Dubovka városában is volt ilyen manna-áadás, s a dubovkaiak fogyaszták jó kedvvel. Az orosz tudósok közül senki sem képes e csodát megfejteni.

*** Asszonyi praktika.** Sajnos fejleménye lön egy peres ügynek, mely a szolnoki járásbírószék fenytő osztálya előtt a múlt napokban fejeztetett be. Két házastárs állt a bíró előtt, kik már régen külön válna éltek. Nemrég kibékültek, de ismét összeveszték, s mert a menyecskenél hosszú volt a nyelv, férjem uram keze sem maradt rövidébb, és mi türes tagadás, pofon ütötte az asszonyt. Nosza, lett ebből hadd el hadd; a sértett fél rögtön panaszra ment és a bíró 5 frt bírsággal megváltható 1 napi fogságra ítélte férjem urat. Az elmarasztalt azt mondta, hogy jól van, pénze nincsen, tessék lecsuktatni. — Nem úgy az asszony: „Az ő lelke férje urát ugyan ne csukassa be a ténis járásbíró ur, inkább kifizeli érte az 5 frtot.” És kifizette szépen.

*** Kelemtelen tévedés.** Veszler, pálfalvai korcsmáros a múlt heten vasárnap éjjel vizet akarván adni egyik beteg gyermekének, éjjel föltek s a szekrényen levő pohár viz után nyúlt, és mert maga is szomjas volt, előbb ő emelte ajkához a poharat, mely mintegy 40 tüvel volt tele. A tüket Veszler csak akkor érzé, midőn már tömve volt a szája velök. Ijedségében ujját dugta szájába s e közben 15 darab tü lecsuszott a torkán. Fajdalmas jajgatást vitt véghez a szerencsétlen s a még szájaban levő tüket felesége szedte ki. Egy felóra letele után azonban a korcsmáros már nem érzett fájdalmat.

*** Mai számunkhoz** mellékelve veszik olvasóink a Franklin-Társulat kiadásában megjelent könyvek jegyzékét, valamint ugyancsak a Franklin-Társulatnál megjelenő hírlapok előfizetési felhívását. Ez utóbbiak között a legregibb, az immár 27-ik évfolyamába lépő „Vasárnapi Ujság”, mely nagy képes hetilapnak, az olvasó közönség e kipróbált házi barátjának, jövőre legjobb ajánlása képeinek évről évre szaporodó száma és sebb kivitele mellett, kiváló irodalmi erők által kiállított, folyvást növekedő változatos tartalma, mely teljesen fölöslegessé teszi a magyar közönségnek hasonló külföldi lapok járatását; míg társalaja a „Politikai Ujdonságok” a politikai események gondos és hű összeállítását adja. A „Képes Néplap” a legolcsóbb képes hetilap, a kevésbé vagyonosok vasárnapi ujsága, tanulságos és mulattató tartalommal, s a politikát tárgyaló rendes rovattal; ezek kiegészítője a „Világkrónika” című képes melléklet, mely hetiközönségnek, ép úgy mint a „Képes Néplap”-nak, egész évi ára csak 2 frt. Ez iv tartalmazza ezenkívül a „Jogtudományi Közöny” szaklap előfizetési felhívását, továbbá a Franklin-Társulat által kiadott naptárak, ünnepi és alkalmi ajándékol szánt könyvek, ifjusági iratok, szépirodalmi művek, közérdekű népies iratok, népköltészeti és adoma-gyűjtemények, nyelvtudományi, történelmi és földrajzi művek és ima-könyvek bő és nagyvalasztékú jegyzékét, a mint erről a mellékelt iv megtekintésével mindenki meggyőződhetik.

IRODALOM.

„Magyar paedagogiai szemle” czim alatt Rill József jöv 1880. januártól kezdve tanügyi havi közlönyt ad ki. Minden fuzet egy kartársai körében tisztelt tanember arcképét és életrajzát fogja hozni, hadd lássa a magyar tanítószék, hogy a becsületes törekvés s a szellemi munkások republikájában mindenkor megleli méltatását. Programja az új paedagogia folyóiratnak: közreműködés arra, hogy a nevelés tényezői: u. m. az állam, egyház, tanoda, község és szülei ház, mindegyik a maga körében, vállvetve munkálkodjanak a népcnevelés és általán a haza felvirágoztatásán úgy, hogy az államé legyen a felügyelet, vezetés,

irányítás és anyagi támogatás, a nevelés többi tényezői pedig a törvényes korlátokon belül feleljenek meg feladatuknak. E program ki-folyása: az egyetemes tanítógyűlés, a hazai tanegyletek tömörülése, az „Eötvös-alap” ügye, szakszerű tanfelügyelet, pontos iskoláztatás, ifjusági és népkönyvtárak létesítése, a tanítók képzése, anyagi és társadalmi állásuk emelése, paedagogiai elvek megvitatása stb. — A „Magyar paedagogiai szemle” tehát közölni fog: iránycikket, értekezéseket, melhodikai munkálatokat, tárczát, könyvismertetőket stb. Bövebb program a miniszterium által kiadott „Neptanítók lapja” f. é. 22. számának 494-ik oldalán található. Az előfizetés ára 2 frt 50 kr., mely összeg legczelszerűbben postai utalvány-nyal küldhető be a „Magyar paedagogiai szemle” kiadóhivatalának Budapest, stáció-utca 9. Ajánljuk e vállalatot olvasóink pártfogásába.

TÖRVÉNYTEREM.

A nagy-beeskereki e. f. kir. törvényszéknl folyó évi december 24-én tartandó nyilvános ülésben következő perek fognak előadtni:

- Előadó: Dr. Duka László, kir. tsvzéki bíró.
3535. sz. 1879. — Joanonits Mihálynak, Nagy-Beeskereki város képviselő testülete elleni újított pere tisztí kereset tárgyában.
3558. sz. 1879. — Kojetits Pajának, Tolmacev Dima elleni birtokpere.
3727. sz. 1879. — Perits Mela és társainak, Gyulanov Szima elleni pere birtok iránt.
3855. sz. 1879. — Vuchetich Máriának, Berkovich Magdalen Ferencz ellen 967 frt 71 kr. tőke és jár. iránti pere.
4377. sz. 1879. — Puskás Gyulanak, Puskás Iva elleni pere közönség megszüntetése iránt.
5476. sz. 1879. — Beszu Juonnak, Szucs Juon elleni pere közönség megszüntetése iránt.
5513. sz. 1879. — Özveg Malenitza Sándorné, Lazarovits Olgának, Poroszkay Béla torontálmegyei fő-ügyész, mint az arvaszék képviselője ellen gondnok-ság megszüntetése iránti pere.

APRÓSÁGOK.

A gavallérok tudvaleg a legnagyobb hidegben sem hordanak téli kabátot.

A minap egy firtli meg egy egész ember találkozik az utcán.

— Hol lehetne olesó áron egy szép téli kabátot szerezni? — kérde ez utóbbi.

— En már vettem, — felelt a firtli, még pedig nagyon olesón, mindössze harmincz krajczárba került.

— Hol?

— A váci utcában, Hatscheknél.

— Hiszen az látszeres!

— No igen, ott vettem egy monoklit.

Még egy adoma Miklós czár életéből.

Ki volt adva a szigorú parancs, hogy a katonának csomagot vagy batyut vinnie az utcán nem szabad. Egy alkalommal találkozik a császár egy közlegény-nyel, a ki e parancs ellenére egy kis batyut vitt a hóna alatt. Miklós czár megállítá őt.

— Mit viszel a batyuban.

— Saját kézimunkámat felség, melyet a vásáron el akartam adni. —

— Mutasd meg!

A katona engedelmességett, kibontá batyuját s abból egy burnóts szelencét vett ki, melynek tetejére első Napoleon jól eltalált arcképe volt festve.

— Hát neked nincs fejedelméd, akinek arcképét lefesthetted volna, ha már ily jól tudsz festeni? —

— De van felség, hanem annak arcképe nem illik e burnót szelencze tetejére.

— S mért nem?

— Mert ha valaki e burnótszelencéből szippantani akar, annak legelső dolga az, hogy első Napoleonnak az orrára koppintson, holott az én császárom orra nem arra való, hogy azt megszentelje.

— Ó felség meg volt elégedve ez ügyes felelettel s elbocsátá a katonát.

Egy régiég buvár nagy önteltséggel beszéde el egy szellemes asszonynak, — hogy egy nagyszerű leltre, XIV. Lajos ágymelegítőjére akadt egyik legközelebbi ásatása alkalmával.

— Maintenon asszonyra? — kérde a pajkos asszonyka.

Lapunk egyik olvasója, aki szenvedélyes barátja Rácz Pali nótáinak, már többször vette észre azt, hogy barna művészeink nyáron a tányérozás alkalmával egy eleven legyet kapnak a bal markukba, nehogy belemarkolhassanak a jobb kezükben levő tányérba. Téli idején, — kérde tőlünk barátunk, — valjon miképen ellenőrzik a tányérozó cigány becsületességét?

Feleljen rá Rácz Pali.

Béla elkiséri Ferit.

Egyszerre megállnak egy ház kapuja előtt, a hol az előbbi következőleg marasztja barátját:

Várj rám pajtas öt percig, rögtön itt leszek, csak órát adok a harmadik emeleten.

Tell Vilmos történetét beszél a tanító a gyerekeknek. Igyekszik kellő színben tüntetni fel előtte Gessler kegyetlenségét, ki az apát arra ítéli, hogy fia fejéről lőjjön le egy almát.

A gyermek nagy érdeklél hallgatja végig az elbeszélést s mikor a tanító bácsi megállapodik, megszólal:

— Hát az almát — ki ette meg?

Erzsi öt éves, de máris nagyon bántja valami.

Micsoda?

— Hát szeretném, ha volna egy kis ösém, mint szomszédok kis Mariskájának.

— Hja fiam, feleli a mama, már ezt hiába szeretnéd.

— Miért?

— Mert a kis fiuk most nagyon drágák.

— Drágák?

— Aztán apa sincs itthon, hogy pénzt adjon rá.

— Mamám! hát nem lehetne kölcsön kérni a Laczibácsitól?

— Andor, szól a mama ebéd közben, remélem tudod, hogy ma nem kapsz pecsenyét?

— Es miért nem, mama?

— Három öszedási feladatot kaptál reggel, és egyet sem készítettél el belőlök.

— Oh kérlek!

— Vagy készek?

— Persze, hogy készek, . . . csak . . . össze kell őket adni.

Miért üzték ki Ádámot és Évát a paradicsomból? kérde lezke alkalmával a tanító.

— Mert a házbért nem tudták megfizetni, feleli egy szegény kis leány, ki tapasztalásból válaszolt.

Iluska, az én mamámnak vannak ám szép fekete fogai, mond a kis Aranka bábuzó társához.

— Hát még az én mamámnak! Azokat ki is lehet venni, viszonzá Iluska.

A kis Bandi épen hazajött az iskolából, s a pohárszéken vajas kenyeret pillant meg.

— Mama, kic ez a nagy vajkenyér?

— Tied, édes fiam, ez a te uszonnád.

— De mama, csak ekkora vajkenyeret kapok?

— De ugyan édes gyermekeim, hol tanuljátok ezt a sok illetlenséget? kérde az anya.

— Azt mi könyv nélkül tudjuk mind, — felelék a kis borzasok.

A párisi rongyszedők egyik veteránjától, ki után egy gyermek vitte a lámpát, keresgetéséi közben kérde valaki:

— Mondja csak, az ön fia ez a kis szuhanc?

— Nem fiam, — mondá az öreg egész méltósággal, — hanem tikkárom.

H I R D E T É S E K.

A tisztelt község- és körjegyzőknek ajánlom magamat

Jegyzőségednek.

Leletem a közsigjegyzői szigorlatot és bírom a szerb, magyar és német nyelvel szö- és írásban. — Czimem: **Barjaktaróvits,** Mellenczhi, Torontálmegyében. (189—33)

Dr. HANDLER MÓR, orvos és sebész tudor, szülész és szemész, gyógyít gyökerezen fényes s tartós siker biztosítása mellett mindennemű **titkos betegségeket**

- 1) az öntérfőzésnek minden következményeit, u. m.: az ingerlékeny gyengeséget, az ondófolysást, különösen a **tehetetlenséget** (elgyengült férfierőt),
- 2) **hugycsőfolyásokat** (még idültelt is), a **nemzórészek bujásokos fekélyeit** és **másodrendű bujakórt** minden alakjában és elcsúfításában;
- 3) **hugycsőszűkítések**;
- 4) friss idült nyakfolyásokat nőknel, az ugynevezett **fehérfolysást**, és az onnan eredő **magtalanúságot**;
- 5) **bőrkitűéseket**;
- 6) a **hugyhólyag betegségeit** és minden **nemü vizeletési nehézségeket.**

Rendel naponként: délelőtt 10 órától 1-ig, délután 3 órától 5-ig, és este 7 órától 8-ig.

Lakik: **PESTEN,** belváros, kigyó-utca 1. szám, kigyó- és városház-utca sarkán, (Rottenbiller-féle házban) I-ső em., bemenet a léposól.

Díjjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik, és a gyógyszereket megküldöm.

Galandfereg (Pantlika-gilisza) 6 óra alatt kihajtatik. (14—4847)